

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง
ระยะก่อนการบำบัดทดแทนไต

ร้อยเอกหญิงมณฑนา เบ็ญจรงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2560

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะก่อนการบำบัดทดแทนไต
FACTORS INFLUENCING BLOOD PRESSURE CONTROL IN PATIENTS WITH PREDIALYSIS
CHRONIC KIDNEY DISEASE

ร.อ.หญิง มลัทธนา เบ็ญจรงค์ 5736822 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อรวรรณ ศรียุคศุภ, D.S.N., จงจิต เสน่หา, Ph.D. (NURSING),
บัญญัติ สติระพจน์, พ.บ., ว.ว.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายความดันโลหิต ความสม่ำเสมอในการรับประทานยาลดความดันโลหิต ระดับความรุนแรงของโรคไตเรื้อรัง และการเป็นโรคเบาหวานต่อการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะก่อนการบำบัดทดแทนไต โดยใช้กรอบแนวคิด Model for Hypertension Development and Assessment (HDA) ของ Frazier (2000) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง อายุ 18 ปีขึ้นไป และยังไม่ได้รับการบำบัดทดแทนไต มารับการรักษาที่คลินิกโรคไต และคลินิกอายุรกรรม โรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่ง จำนวน 120 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินเป้าหมายความดันโลหิตและการควบคุมความดันโลหิต แบบสอบถามความสม่ำเสมอในการรับประทานยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 73.07 ปี (S.D. = 8.04) เป็นโรคเบาหวานร้อยละ 60 ทราบเป้าหมายความดันโลหิตร้อยละ 41.7 มีความสม่ำเสมอในการรับประทานยาร้อยละ 58.3 ควบคุมความดันโลหิตได้ตามเป้าหมายร้อยละ 68.3 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยโลจิสติกพบว่า ตัวแปรอิสระสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรการควบคุมความดันโลหิตได้ร้อยละ 10.4 (Nagelkerke $R^2 = 0.104$) โดยผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะที่ 4 เสี่ยงต่อการควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ตามเป้าหมายมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระยะที่ 3a 5.98 เท่า (OR= 5.98, 95%CI = 1.365, 26.210; $p < 0.05$)

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลและทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการประเมินการควบคุมความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีระดับความรุนแรงของโรคมกขึ้นซึ่งมีความเสี่ยงต่อการควบคุมความดันโลหิตได้ยากขึ้น และหาวิธีจัดการให้การควบคุมความดันโลหิตเป็นไปตามเป้าหมาย

คำสำคัญ: โรคไตเรื้อรังระยะก่อนการบำบัดทดแทนไต/ ความรู้เป้าหมายความดันโลหิต/ ความสม่ำเสมอในการรับประทานยาลดความดันโลหิต/ การควบคุมความดันโลหิต

**FACTORS INFLUENCING BLOOD PRESSURE CONTROL IN PATIENTS WITH
PREDIALYSIS CHRONIC KIDNEY DISEASE**

CAPT. MONTANA BENNARONG 5736822 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: AURAWAMON SRIYUKTASUTH, D.S.N.
CHONGJIT SANEHA, Ph.D. (NURSING), BANCHA SATIRAPOT, M.D.**ABSTRACT**

This study was a predictive correlational study aimed at exploring the influence of knowledge regarding blood pressure target, adherence to antihypertensive medications, chronic kidney disease (CKD) severity and diabetes on blood pressure control in patients with predialysis chronic kidney disease. This study employed the Model for Hypertension Development and Assessment (HDA) by Frazier (2000) and literature review as the conceptual framework of the study. The participants were composed of 120 patients with predialysis chronic kidney disease aged 18 years and above who were treated at the Internal Medicine Clinic and the Nephrology Clinic, in a tertiary hospital. Data were collected using demographic data questionnaires, the blood pressure target and blood pressure control assessment form and the Medications Adherence Report Scale (MARS) and were analyzed using descriptive statistics and logistic regression statistics. According to the findings, the subjects had a mean age of 73.07 years (SD = 8.04). The subjects were diabetic (60%), knew blood pressure targets 41.7%, adhered to antihypertensive medications 58.3% and were able to have blood pressure control according to the target (68.3%). In logistic regression analysis, the independent variables jointly explained variance of blood pressure control by 10.4 percent (Nagelkerke $R^2 = 0.104$). Disease severity was the only significant predictor with statistical significance. Patients with stage 4 chronic kidney disease were more at risk of uncontrolling blood pressure within the target when compared to stage 3a by 5.98 times (OR= 5.98, 95%CI = 1.365, 26.210; $p < 0.05$). According to the findings, the researcher recommended that nurses and healthcare teams should place importance on blood pressure control assessment among patients with chronic kidney disease, especially higher disease severity and risk of uncontrolled blood pressure in addition to seeking methods for managing blood pressure control in line with the target.

KEY WORDS: PREDIALYSIS CHRONIC KIDNEY DISEASE/ BLOOD PRESSURE
TARGET KNOWLEDGE/ ADHERENCE TO ANTIHYPERTENSIVE
MEDICATION/ BLOOD PRESSURE CONTROL.

139 pages